

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and holidays.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XI. Cena lista je \$3.00. Entered as second-class matter January 23, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO, ILL., TOREK, 13. AVGUSTA (Aug.) 1918 Yearly subscription \$3.00 STEV.—NUMBER 189.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Bursleson, Postmaster General.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Nemške rezervne čete zdesetkane

NEMCI V PIKARDIJI SO ZOPET V PASTI.

TAKO SODI ŠEF AMERIŠKEGA GENERALNEGA ŠTABA.

Na sovražnika je treba pritiskati, dokler se umika.

Washington, D. C. — General March, šef ameriškega generalnega štaba, je dejal na tedenski častniški konferenci, da je francosko-britska ofenziva v Pikardiji sovražnika spravila zopet v tak položaj, v kakršnem je bil v vrsti ab aise-marnski fronti. Šef generalnega štaba je rekel, da se izravna vsa bojna črta od Rheimsa do Flandrije in pričel je čas največjega napora. "Maršal Foch se ravna po zdravem vojaškem načelu, da udari, ne da bi popustil," je pojasnil general March. "Če se mora sovražnik umikati, silite ga da se umika."

Pokazal je na važnost prodiranja proti Chaulnesu, železniškemu križišču na edini železnici, ki je sovražniku na razpolago, da se umakne iz žepa v Pikardiji. General March je rekel, da naj se nastopi proti govoricam, da je vojna končana. Čas je prišel, da se sovražnik umika in se udari z vso silo po njem. Za zaveznike je velika pridobitev, da so pričeli z ofenzivo in da sedaj sovražnik uginja, mesto da bi zavezniki ugnali.

Začasno ravnovesje v boju na vesliki fronti je general Foch izkoristil z udarcem v Pikardiji, je dodal šef ameriškega generalnega štaba. Tam se bodo dogodki iz marnske bitke najbrž ponovili. Čital je zaupno poročilo, ki je povedalo, da so Britje v prvih dveh dneh ujeli več sovražnikov, kot so jih lahko odvajali v zaledje. Zajeto je bilo veliko število topov in ujet nemški general.

General March še ni dobil očitelnega poročila, da so se ameriške čete udeležile navala, dasiravno je o tem britski vojni stan poročal. Povdarjal je, da je važno, če se sovražnika potiska nazaj in se mu ne da časa, da pride k sebi in se reorganizira. K temu pojasnilu je dodal, da je to vzrok, da vojni department želi razširiti naborno starost, ker je na ta način mogoče pojačevati ameriške čete v Franciji.

Govorec o marnski situaciji je rekel, da se francoske in ameriške čete vjedajo na tej fronti v nemško bojno črto, toda niso napravile poizkusa, da prodoro proti pobočju hribov severno od reke, kjer sodijo, da se nahajajo nemške čete.

Teren, v katerem se sedaj vrše boji v Pikardiji, je rekel general March, je ugoden zavezniki ofenzivi, ker se stekajo vse doline navpično proti zavezniški bojni črti. Zavezniki so napredovali skozi te doline, po svetu, ki je skoraj raven, na katerem so tudi male gozdiče uničili topovi. General March ni omenil na tej konferenci, koliko ameriških vojakov je sedaj v Franciji in koliko jih je tje na potu. Nad predzadnji konferenci je dejal, da ameriška armada okraj oceana šteje 1,300,000 mož.

HARVESTER KOMPANIJA SE RAZPUSTI.

Chicago, Ill. — Harvester kompanija je podvzela prve korake za razpust družbe. Naznanila je, da je prodala Osbornove poljedelske stroje Emerson-Branting kompaniji v Rockfordu, Ill. Formalno transferiranje se izvrši okoli 1. oktobra tega leta.

MILJON MLADENIČEV IZVEŽBAJO VOJAŠKO IN INDUSTRIJALNO.

DEŠKA REZERVA TVORI JEDRO ZA TO ORGANIZACIJO.

Mladenci se bodo izolali tehnično na državne troške.

Washington, D. C. — Vlada namerava en milijon mladeničev izvežbati vojaško in v industrijalnih solah. Ta zbor se razvije iz zvezne deške rezerve, v katero se je že vpisalo 250,000 fantov v starosti od 14. do 21. leta in od katerih jih mnogo dela na farmah. Seveda se v jeseni mnogo teh fantov vrne v šolo, toda veliko število bodo dirigirali v industrijalno delo, da nadomestijo delavce, ki so bili pozvani v armado.

Te fante bodo v posameznih občinah organizirali v enote in bodo pod vodstvom večbališnega oficirja. Hodili bodo v večerno šolo, živeli doma ali v taboriških. Nosili bodo uniformo. Kurze za fante bodo odprli šele 15. oktobra, ker mnogo fantov dela na farmah. Podroben načrt izdeluje o tej stvari zvezni biro za poduk. Mogoče bodo dodeljeni regularni oficirji, da vežbajo enote delavske rezerve in jih pripravljajo za tehnično službo v armadi, da bodo zanj fantje sposobni, ko dosežejo naborno starost.

W. E. Hall, ravnatelj deške delavske rezerve, pravi, če bi ne izdelali načrta za industrijalno armado mladeničev, da bi mnogo fantov v jeseni šlo delati v tovarne kot pomagači. S tem bi bila njih izobrazba prikrajšana, ki je zanje potrebna, kadar bo treba vstopiti v armado. Če bo znižana naborna starost na 19 let, kot je priporočil vojni tajnik Baker, tedaj ne morejo fantje, ki so dosegli to starost vstopiti v deško delavsko rezervno. Vsi tedaj pripravljajo častniki, da se starost dečkov za to rezervno zniža na 15 in celo na 14 let.

Fantje, ki služijo v deškem delavskemu združenju, bodo prejeli svestinje kot priznanje za delo, ki so ga izvršili v vojnem času. Večino dela v tem pogledu bo izvršil delavski department, ki sedaj nadzoruje in vodi deško delavsko rezervno. Vstop v rezervno je popolnoma prostovoljen.

MODIFIKACIJA ZA PRODAJO OPOJNIH PIJAČ V STEKLENIH.

CHICAGO, ILL. — Aktivni policijski načelnik Aleock je izjavil, da lahko prodajalci opojnih pijač prodajo opojne pijače osebam, ki so jim znane in jim garantirajo, da ne bodo dali opojnih pijač vojakom in mornarjem.

Na vsaki steklenici bo opazka: "Opojna pijača, ki se ne sme dati vojakom ali mornarjem."

PŠENICA PRIHAJA NA TRG.

Chicago, Ill. — Pšenica prihaja v veliki množini na trg. V začetnem tednu so jo postavili na trg 20,587,000 bušljev in na trg v Chicago je prišlo 7,703,000 bušljev pšenice. Med trgovci vlada različno mnenje, kakšno škodo je trpela koruza vsled suše. Nekateri pravijo, da je pridelek koruze kljub temu ogromen, čeprav je nekaterih krajih trpela vsled suše.

VREME.

Danes popoldne nekoliko hladneje, južni in jugozapadni vetrovi. Solnčni vzhod ob 5:55 a. m.; solnčni zahod ob 7:55 p. m.

NAČRT ZA SLOVANSKO LEGIJO IZDELAN.

V NJI BODO SLUŽILI JUGOSLOVANI, ČEHO-SLOVANI KI IN MALORUSI.

Lojalni nedržavljeni bodo lahko postali tudi oficirji.

Chicago, Ill. — "Official Bulletin" z dne 9. avgusta je prinesel izvešček iz splošnega povelja št. 70 vojnega departmeta. Po navodilu predsednika se bo ustanovila slovanska legija, sestavljena iz Jugoslovanov, Čeho-Slovanov in Malorusov (Ukrajincev), kot je določeno v postavnem proračunu za armado in fiskalno leto, ki konča 30. junija 1919, kot je bilo sprejeto 9. julija 1918.

Organizacija. — Kot infanterijski polki narodne armade Združenih držav, organizirani, oboženi in opremljeni kot je določeno v obstoječih predpisih. Za sedaj ne bodo organizirani v večjih enotah kot v polkih. Ti polki bodo zaznamovani takole: Infanterijski polk (slovanska legija) narodna armada — kompanije bodo sestavljene, če se izkaže praktično, iz iste narodnosti, ti je iz Jugoslovanov, Čeho-Slovanov in Malorusov. Kakor daleč je praktično bodo tako sestavljeni tudi bataljoni in polki. Po formiranju polkov in po dodeljenju v divizije se bo dobilo zadostno število oficirjev mož v taboriških, ki že služijo, da skrbijo za izveščanje. Enote bodo sestavljene, da bodo odgovarjale temu uvaževanju.

Poljske oficirje bodo za te polke dobili po določbah, ki so veljavne za poljske infanterijske oficirje v narodni armadi. Vsi oficirji, izvzemuši poljskih oficirjev, teh regimentov bodo tiste narodnosti, iz katerih je sestavljena enota. To se izvrši tako daleč, kot je to praktično mogoče izvršiti. Imenovani bodo oficirjem, ko so dokončali poseben kurz v centralni oficirski vežbališni šoli, ki jo ustanove v Camp Leeju, Va.

Kurzi bodo tako uravnani, da bodo odgovarjali potrebam študentov. Vse spremembe se bodo izvršile na priporočilo poveljnika vežbališne šole in na potrdilo šefa generalnega štaba. Tujzemci (to so Slovani, ki še niso državljeni), ki postanejo oficirji v slovanski legiji, morajo dokazati, da so lojalni napram Združenim državam in da se žele bojevati proti cesarskima vladama Nemčije in Avstro-Ogrske in njihovim zaveznikom. Prišli morajo, da bodo vestno spolnjevali svoje dolžnosti.

V slovansko legijo dobe vsjake s prostovoljnim vstopom. Prsilice bodo sprejemali na nabornih postajah za regularno armado. V rudarskih okrajih ne bo nabornih postaj za slovansko legijo. Veljavne so sedanje določbe za novačenje. Izjema je le ta, da prosilec v slovansko legijo ni treba znati angleškega jezika in da naj prosilec ne bodo državljeni Združenih držav, ki so pod vršeni nabornemu zakonu. Novince, ki bodo sprejeti na nabornih postajah, pošljejo po navadnem potu v zbirališča za novince in od tam v Camp Wardsworth S. C. V Camp Wardsworth se izvršila preliminarne organizacija in vežbanje novincev. Take so določbe za slovansko legijo v splošnem, iz katerih je spoznati, da bodo kompanije in polki sestavljeni kolikor mogoče iz vojakov ene narodnosti in da bodo oficirji govorili jezik voja-

RAZPRAVA O DAVČNI PREDLOGI SE BLIŽA KONCU.

SE ENA MILJARDA MANJKA DO DOLOČENE DAVČNE VSOTE.

Davek na žganje in druge opojne pijače še ni določen.

Washington, D. C. — V soboto je bila davčna predloga v davčnem odseku že precej daleč dodelana, toda manjkalo je še ena milijarda dolarjev, da odsek doseže vsoto \$8,000,000. Določeno še ni davek na žganje in opojne pijače, o katerem bo odsek najbrž razpravljal najzadnje. Kongresnik Kitchin, predsednik zborniškega davčnega odseka, priča, da konferira se v tem tednu z zakladniškim tajnikom, preden se predloga končno sprejme. Izravnanje bodo tudi difference, ki obstoje med zakladniškim departmetom in zborniškim davčnim odsekom.

Člani odseka so se razgovarjali, da bi bilo mogoče dobiti eno milijardo davka, če se naloži davek na veletrgovino. Računili so, če se vsa veletrgovina obdavi z enim odstotkom, da prinese v državno blagajno \$1,500,000,000 do \$2,000,000,000. Nekateri kongresniki so rekli, da bi tak davek prehudu zadel trgovino.

Nekateri kongresniki so govorili o davku na sladkor, čaj in kavo, ki bi vrgel od \$400,000 do \$500,000, če bi naložili na funt sladkorja 3 cente, na kavo in čaj pa 10 ali 15 centov davka. Drugi kongresniki so ugovarjali takemu davku, ker bi najbolj zadel delavce.

Zopet drugi kongresniki so menili, da dobe \$400,000,000 davka, če povišajo uvožnino, toda davčni odsek se noče umeščavati v uvožnino. Če povišajo davek na žganje, pivo in druge opojne pijače, bo ta davek nosil \$810,000,000. Prohibicionisti delajo odseku sive laze, ker neizprosno zahtevajo uvedbo prohibicije. Če se uvede prohibicija, pa ta davek odpade.

Odsek se ne ozira na priporočilo zakladniškega tajnika, ki naj se uvede 25 do 75-odstotni davek na hišne služabnike, medtem, ko nekateri kongresniki pravijo, da tisti ljudje najložje plačajo davek, ki imajo hišne služabnike in služkinje. Če ne morejo plačati davka, lahko odpuste služabnike in služkinje in sami opravljajo njih delo, služkinje in služabniki pa potem izvršujejo važno delo v vojni industriji.

STEKLENICA JE RAZVOZLJALA MISTERIJ "CYCLOPSA." ALI JE PA NERODNA ŠALA?

Baltimore, Md. — Morje je vrglo na obrežje steklenico, ki razkriva misterij, zakaj je zvezna ladja "Cyclops" izginila pred nekaj meseci, ali je pa zelo nerodna šala v teh resnih časih. V steklenici, ki jo je morje vrglo na obrežje, je bil listek, na katerem je bilo zapisano z modrim svinčnikom. "Ujet od nemške potapljače ob virginjskem obrežju. Naša ladja "Cyclops." Podpis se čita "Rumman" ali "Rummon, Chicago."

Kov, katerim bodo zapovedovali. V slovansko legijo bodo lahko vstopili Slovani čeprav niso državljeni in množni angleškega jezika, ako so sposobni za vojaško službo in so pripravljani se bojevati proti avtokraciji centralnih sil. Vanjo bo lahko vstopil vsak Slovenec, če je sposoben za vojaška, čeprav ni državljan.

ZAVEZNIKI ZDROBILI OSEM NEMŠKIH DIVIZIJ.

Ujetih je 40,000 Nemcev in zajetih 700 nemških topov.

London, 12. avg. — Vojni stan je poročal danes popoldne, da so angleške čete reokupirale Armanecourt in Tilleley tri milje jugozapadno od Roya. Prodiranje angleške armade se nadaljuje v smeri proti Royu. Nemci so večeraj dobili prve rezerve na pomoč in pričeli so protinapadati na črti Chaulnes-Roye-Noyon: najhujši sovražni protinapadi so bili med Royem in reko Somme, kjer so Nemci reokupirali Lihons. Toda nemški odpor je bil kmalu zdroljen in Angleži so jim zopet vzeli Lihons.

Danes je vrgel sovražnik v boj sveže divizije v srditem odporu, da ustavi zmogovite zaveznike in ameriške armade. 31. nemških divizij je že identifikiranih in med temi je osem divizij iz Flandrije, ki jih je "posodil", bavarski kronprinca Ruprecht iz svoje rezerve. Zavezniki in Američani so v štirih dneh svoje druge ofenzive skušali osvojiti sovražnih divizij, ki so pripadale armadi generala Marvitzja. Francoski vojni stan javlja danes, da je položaj med rekama Avre in Oisne nespremenjen. Tekom prejšnje noči so bili vroči topniški boji v okoliših Marquillersa in Merivillersa.

Neuradno poročajo z bojišča, da francoske čete prodirajo neovirano na vsi osemnajst milj dolgi črti vzhodnega krila pikardske fronte. Francozi so že okupirali hribe v okolici Masiffa in Lasignija. Angleške operacije so zdaj napredne proti Royu, ki je druga nemška baza v Pikardiji. Angleške čete so že bile na robu mesta v soboto, toda vsled prehudega sovražnega ognja so se umaknile. Sovražnik je tamkaj organiziral silovito obrambo.

40,000 Nemcev vjetih.

Pariz, 12. avg. — Število nemških vjetnikov je v štirih dneh mogoče angleško-francosko-ameriške ofenzive v Pikardiji naraslo po neuradnih poročilih prejšnjemu 40,000; zavezniki so vplenili do danes 700 topov in ogromno množino vozov, municije in drugega bojnega materijala. Toliko vjetnikov in topov niso zavezniki še nikdar vzeli v tako kratkem času. Kako hudo boli Nemece izguba Montdidierja, je soditi po tem, ker so mesto malone uničili preden so se mišlili umakniti, toda priten je garnizacija zamudila dragoceni čas in francoska kavalerija je zajela. Nemci so z dinamitom razrušili mnogo lepih poslopjij starodavnega sloga. Začasni odpor sovražnika je pripisati želji nemškega generalnega štaba, da reši čim več topov in materijala, kar se ga še nahaja v Pikardiji. Toda zavezniki napredujejo vzle odporu Nemcev. Prvotna nemška armada, ki je bila napadena zadnji četrtek, je brez malega popolnoma razbita in demoralizirana, rezerve pa, ki so večeraj skočile v bitko, niso tako močne, da bi mogle dalj časa ustavljati zvezniški naval.

Kako so "tenki" povaljali hišo in Nemece v njih.

London, 12. avg. — Z bojišča poročajo o nenavadnem prizoru. Ki se je večeraj odigral v majhni francoski vasi južno od ceste Amiens-Roye. Francoska pehota je napadla vas, toda kmalu je spročila Angležem na svojem križu, da ne more dalje vsled prehudega ognja strojnih pušk. Takoj nato je lezlo pet angleških oklopnih ali "tenkov" proti omenjeni vasi. Moštvo v oklopnih je kmalu videlo, da so vse hiše polne Nemcev, ki so streljali iz strojnih pušk skozi okna, vrata in luknje v stenah. Prva oklopnica je lezla naravnost proti najbližji hiši.

30 ameriških divizij v Franciji.

Z ameriško armado v Franciji, 12. avg. — Amerika ima zdaj svojo lastno armado na bojnem polju, ki šteje pet armadnih zborov in je pod direktnim poveljstvom generala Pershinga. Tako poročajo danes z dovoljenjem cenzorja. Vsak zbor prve ameriške armade ima šest divizij in vsaka divizija šteje 45,000 mož. To pomeni, da je v Franciji trideset ameriških divizij z 1,350,000 možmi.

Kako so "tenki" povaljali hišo in Nemece v njih.

London, 12. avg. — Z bojišča poročajo o nenavadnem prizoru. Ki se je večeraj odigral v majhni francoski vasi južno od ceste Amiens-Roye. Francoska pehota je napadla vas, toda kmalu je spročila Angležem na svojem križu, da ne more dalje vsled prehudega ognja strojnih pušk. Takoj nato je lezlo pet angleških oklopnih ali "tenkov" proti omenjeni vasi. Moštvo v oklopnih je kmalu videlo, da so vse hiše polne Nemcev, ki so streljali iz strojnih pušk skozi okna, vrata in luknje v stenah. Prva oklopnica je lezla naravnost proti najbližji hiši.

(Dalje na 3. str., 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Ekopisni se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2687 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscriptions: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2687 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Junija 30—18) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

VOJNI PROFIT IN NADPROFIT.

Nova davčna predloga je izzvala obširno razpravo v gotovih listih o vojnem profitu in nadprofitu. Ta razprava je postala posebno živahna, odkar je zakladniški tajnik McAdoo brzojavil kongresniku Kitchinu, predsedniku zborničnega davčnega odseka, da želi obdavčenje vojne profita z osemdesetimi odstotki, kajti mr. Kitchin se je izrazil, da je bolj naklonjen davku na nadprofit.

Različni mnenji sta dali člankarjem in davčnim ekspertom povod za obširne razprave, kaj pomenita vojni profit in nadprofit in kateri davek bi prinesel več denarja v državno blagajno.

Vojni profit tolmačijo nekateri člankarji takole: Davek na vojni profit, je davek na dohodke, ki jih je prinesla vojna, ne glede na to, če je profit visok ali majhen. V tem davku je zapopadna teorija, da se ne uvedejo vsled vojne davčne reforme, ampak se le obdavčijo dohodki, ki jih je prinesla vojna.

Davek na nadprofit pomeni, da se razširi stara metoda pri obdavčenju korporacij. Davek se percentualno povzra, da dobi državna blagajna več denarja.

Davčni eksperti in člankarji si niso edini, kateri davek je boljši. Eni zagovarjajo davek na vojni profit, drugi pa nadprofit.

Zvezna trgovska zbornica priporoča, da se uvedeta oba davka: davek na nadprofit in davek na vojni profit. Trgovska zbornica pravi, da naj se v vsakem slučaju naloži tisti davek, ki prinese več denarja v državno blagajno, ker je na ta način mogoče doseči profite.

Kaj stori davčni odsek? To vprašanje je danes ugan-ka. Mogoče se odloči za davek na vojni profit, mogoče tudi ne. Izključena pa tudi ni, da se izreče za predlog zvezne trgovske zbornice in tako zadosti ljudem, ki priporočajo davek na vojni profit, obenem pa ne zapostavi ljudi, ki hvalijo davek na nadprofit. Če odsek sprejme predlog zvezne trgovske zbornice, je sprejel davek na vojni profit in davek na nadprofit. S tem je zadostil zahtevam obeh davčnih struj in preskrbel, da bodo vsi profiti obdavčeni.

Z.

NASPROTNIKI DELAVSKE STROKOVNE ORGANIZACIJE.

Mnogo delavcev še vedno misli, da so podjetniki največji nasprotniki delavske strokovne organizacije. Delavci, ki sodijo tako, delajo napačne zaključke, kajti največji nasprotniki delavske strokovne organizacije so oni, ki ne mislijo, kaj je povzročilo razmere, v katerih žive, in kako je treba te razmere zboljšati.

Med te ljudi spadajo delavci, ki ne verjamejo, da se morajo delavci organizirati strokovno, če hočejo zboljšati svoje življenske razmere. Taki delavci mogoče čutijo in se zavedajo, da je nekaj narobe, ker ne žive v rednih razmerah, toda ne vedo, kje iskati pota, da jih popelje v boljše razmere. In zakaj? Vse njih misli, ki jih vodijo do spoznanja, da je nekaj narobe, slone na napačnih zaključkih in dogodilo se je celo, da so taki delavci rekli, da so delavske strokovne organizacije krive, da žive v slabih razmerah, ker organizirani delavci delajo premalo ur na dan in prejemaajo za svoje delo previsoko mezdo.

Taki delavci ne razumejo svojih lastnih interesov, ne razumejo gospodarskih razmer in vprašanj sedanjega časa in ne vedo, da so gospodarski vzroki in razmere ustvarile delavske strokovne organizacije.

V sedanji vojni se število takih delavcev kreči. Ali spoznanje razmer ni izšlo iz njih samih, ampak prišlo je od zgoraj. Vlada je s svojo obširno preiskavo o delavskih razmerah v mesni industriji in drugih industrijah precej pripomogla, da so delavci prišli do spoznanja, da zboljšajo svoj razmere, če se združijo in združeni po svojih zastopnikih predložijo svoje želje in zahteve svojim podjetnikom.

Dokler ni vlada pričela s preiskavo delavskih razmer v klavnica, bi človek preje verjel, da bo voda tekla v hrib, preden se klavniški delavci organizirajo in zboljšajo svoje razmere.

Druga taka vladna ustanova je vojni delavski odbor, ki odpira nemislečim delavcem oči, da prihajajo do spoznanja, da si delavec zboljša svoje življenske razmere, če je združen s svojimi tovariši v obratu.

Navzlic temu je še mnogo delavcev, ki mislijo, da so se delavci organizirali radi tega v strokovnih organizacijah, da štrajkajo. Seveda so taki delavci dobili to sugestijo od podjetnikov, ki so nasprotni delavskim strokovnim organizacijam, ker branijo interese delavstva.

Ne, delavec, strokovne organizacije se ne ustanovljajo radi tega, da delavci štrajkajo. Kar vprašaj organizatorja delavskih strokovnih organizacij, če se strokovne organizacije res ustanovljajo radi štrajkov in podučil te bo, da si na napačnem potu. Če je te sram ali nočeš vprašati organizatorja delavskih strokovnih organizacij, zakaj se delavci organizirajo strokovno, pa opazuj, kaj se godi v delavskih strokovnih organizacijah, in prepričaj se boš, da si jih krivo sodil.

Predvsem se boš prepričaj, da delavske strokovne organizacije ne izzivljajo stavk in da hočejo svoje zahteve doseči mirnim potom in s pogajanjem s svojimi podjetniki. Če pride kje do stavke in boš študiral vzroke, ki so povzročili stavko, se boš prepričaj, da je stavko povzročila trmoglavost ali pa oholost podjetnikov. Prišel boš do zaključka, da so se delavci poslužili vseh legalnih sredstev, da izravnajo spor mirnim potom.

Delavec, ki brezsmiselno tjevendan ponavlja, kar govore nasprotniki delavstva o delavskih strokovnih organizacijah, je največji nasprotnik samega sebe in delavske strokovne organizacije. Delavec, le preudari te besede, razmišljaj o njih in spoznal boš, da so resnične.

Z.

DOPISI.

Dubuque, Iowa. — Mnogo se je že pisalo o krfski deklaraciji od obeh strani. Njeni pristaši jo imenujejo mojstersko delo in podlago bodoče jugoslovanske države. In vendar se v krfski deklaraciji niti enkrat ne rabi beseda "Jugoslavija," pač pa je v njej beseda "Jugoslavi" in ki se rabi v 1. točki v stavku "... ki so znani tudi pod skupnim imenom Jugoslavi."

V krfski deklaraciji je 18 monarhističnih izrazov, kot: kraljevina, (ta beseda se rabi desetkrat v deklaraciji) monarhija, Karagorjevičev, dinastija, vladarjev, kralj, krono, sankcijonira.

V krfski deklaraciji je natančno določena državna forma bodoče monarhije Srbov, Hrvatov in Slovencev in dolžnosti prebivalstva napram dinastiji. V krfski deklaraciji je že določena dinastija za to monarhijo. Deklaracija razumljivo pove, kako bodo pravice kralja nad srbskim, hrvatskim in slovenskim narodom.

V krfski deklaraciji je posvečenih več besed in točk eni edini osebi in to je kralju kot pa vsemu ostalemu prebivalstvu v teritorijih, ki bodo pripadali monarhiji na podlagi krfske deklaracije.

Ničesar nimam proti temu, če se hoče častiti koga in mu priznati njegove zasluge toda pod nobenim pogojem se ne bi smela vrednost ene osebe povzdigovati nad vrednost milijonov naroda. Ako delajo to v Nemčiji, s tem še ni rečeno, da jo moramo Jugoslavi posnemati. Ako smo demokrat, tedaj priznajmo enakopravnost vseh ljudi, ne pa povzdigovati enega nad vse druge.

Jasno je, da take nedemokratične deklaracije ni izdelalo ljudstvo, kajti podpisana je od enega jugoslovanskega advokata in enega srbskega ministra. Nikdar ni bilo poročano, da je bila deklaracija, predno so jo podpisali, predložena v razpravo kakemu ljudskemu zastopstvu, kjer bi lahko ertali točke, ki bi se jim zdele neumestne in uvrstili vanjo točke, ki bi bile v soglasju s principi demokracije. Tega niso storili, nego so jo enega dne predložili svetu kot pakt, katerega se ne da več spremeniti. To so jugoslovanski advokati v Londonu že večkrat povdarili, češ da se sedaj ne da več spremeniti. Jasno je, da se je pri izdelovanju te deklaracije gledalo na interese dinastije več kot pa na interese vsaj jugoslovanskega ljudstva. Potem si pa ljudje še upajo prihajati s trditvijo o borbi za demokracijo.

Ponosen sem na svoj jezik in rod in bom deloval zanj, pa naj bo situacija kakršnakoli. Nika-

kor in pod nobenim pogojem pa ne bom deloval za kraljevino, pa četudi izdajo vsak dan kako krfsko deklaracijo.

V vojnem programu vlade Združenih držav vidim tudi rešitev jugoslovanskega vprašanja. Toda jugoslovansko ljudstvo bo moralo stati na straži, če bo hotelo imeti samoodločevanje o svoji bodoči usodi. Ne smemo prezreti sil, ki so že sedaj na delu za preprečitev samoodločevanja. Kaj pa so zagotavljanja, da je krfska deklaracija priznana od vseh zavestnih vlad drugega kakor propaganda proti samoodločevanju naroda. Z njo hočejo vcepiti ljudstvu mnenje, da je državna forma za bodočo Jugoslavijo od zavestnih vlad že določena. Poleg tega hočejo sugerirati posebno Jugoslovonom v Ameriki, da je vse jugoslovansko ljudstvo v domovini za program krfske deklaracije. Denarja za propagando imajo menda precej na razpolago, kajti z njo so jako živahni. Značilno je, da štab londonskega odbora v Ameriki ljudstva nikdar ne vpraša za mnenje, nego mu enostavno ukaže: To in to storite, kajti vlada tako zahteva! Če slišite šhod, strašijo ljudi s sodnijskimi preganjanji, ako se ga ne bodo udeležili. Kadar pride parad, tedaj navadno agitirajo za udeležbo s tem, da izrekajo, kako zelo želi vlada udeležbo vseh Jugoslovonom. Kako je navdušenje med hrvatsko maso za jugoslovanski odbor, si vsakdo lahko misli, če se morajo posluževati takih sredstev za pridobivanje pristašev.

Tudi Združene države so imele težke boje proti notranjemu in zunanemu sovražniku, predno so se utrdile. Zavest ljudstva, da se bori za pravično stvar, je zmagala. To ljudstvo je s svojimi boji ob rojstvu te republike ustvarilo podlago za najmočnejšo republiko na svetu, za današnje Združene države, od katerih zavisti zmaga ali poraz demokracije.

Ravno tako bo tudi demokratično jugoslovansko ljudstvo premagalo notranje in zunanje sovražnike in ustvarilo iz jugoslovanskih provinc demokratično ljudovlado. Jugoslovani.

Camp Perry, O. — Dne 3. avgusta je tu zopet dobilo okoli šestdeset vojakov druge državljanske papirje in so s tem postali državljani te republike z vsemi pravicami in dolžnostmi. Med njimi je tudi več naših rojakov. Pri naši kompaniji so postali državljani omenjenega dne sledeči rojaki: Tony Zalar, Jos. Zakrajšek in John Glavač. Pri kompaniji B pa Josip Tornič; državljanske pravice je dobilo poleg teh še nekaj drugih Slovencev, toda njihova imena mi niso znana. Vse nove državljane smo navdušeno pozdravili.

Okoli 549 vojakov je dobilo državljanske pravice dne 29. ju-

nija. Da jih niso dobili tudi drugi ta dan, nego šele sedaj v avgustu, je vzrok, da so imeli kakke zadržke, kot bolezen, dopuste, ali pa so se na kak način pregrešili proti vojaški disciplini, to je, da so bili zaznamovani s črkami S. O. L. L. Vojak zaznamovan s temi črkami ne more dobiti dopusta ali kakke druge zaželjene stvari toliko časa, dokler se ne opere madeža teh črk. Mnogokrat vojak niti ne ve, da je zaznamovan v vojaški knjigi s temi črkami, kajti pregrešil se lahko čez vojaška pravila, da človek sam ne ve kedaj. Ko pride proti dopustu, ti pa povedo, da krasijo tvoje ime črke S. O. L. L.

Sedaj imamo tu 800 častnikov, ki se izpopolnjujejo v vojni umetnosti.

Naše taborišče postaja čimdalje večje. Vojaške barake so pričele graditi tudi eno miljo od tu, ki so namenjene topničarjem.

Grade tudi tovarno za izdelovanje municije. Kot govore, bodo v nji delali taki vojaki, ki jih ne bodo z enega ali drugega vzroka poslali čez morje.

Kot so poročali tujski lokalni listi, baje nameravajo poslati naš batalijon v Jacksonville, Florida enkrat v jeseni. Če je kaj resnice na tem, pa menda tudi lokalni listi ne vedo. Kar se nas tiče, nimamo nič proti temu, če nas na zimo pošljejo v gorke kraje.

Tu vlada sedaj prav pasja vročina. No, pa sedaj je tista letna doba, ko tako vsakdo ve, da vlada v teh delih Zedinjenih držav vročina. Mi se hladimo v valovih Erijskega jezera in včasih smo več v vodi kakor pa na suhem.

Komarjev nam prav nič ne pri-manjkuje in bi bili prav veseli, če bi jih nekaj milijard zapustilo te kraje. Najbolj je pri komarjih priljubljen naš rojak Zalar, kar je prav gotovo znamenje, da ima fino, sladko kri. Pri tem ga pa včasih tako vjeze, da prične ro-bantiti in pri tem pade kakka o-soljena tudi proti slovenskim monarhistom in jim želi, da bi se nekoliko ohladili pri njihovi propagandi.

Včasih se prigradi, da nas pride obiskati kaka slovenska evet-ka. Dne 4. avgusta je bila tu iz-vojenka našega priljubljenega rojaka Josip Torniča, gđe. Mary Baudek. Jože se jo je prav krep-ko držal, menda vsled bojazni, da mu jo kdo ne ukrade, kajti potem bi si moral iskati drugo. Nič se ne boj, Tornič, kajti 18. avgusta, tako upamo, gremo na obisk v Cleveland, pa bomo naše deve, če že ne drugega, saj videli iz "obližja v obližje". Kot nam poročajo iz Clevelanda, bo tam ta dan veselica lokalne organi-zacije Slov. rep. združenja. Mi bi se je radi udeležili v kar največ-šem številu, ker simpatiziramo s to organizacijo. Moja prošnja za dopust leži v vojaškem uradu že mesec dni in upam, da mi jo bo-do dovoljno rešili. Upam, da med tem časom ne bom grešil proti kakim vojaškim predpisom, da bi me zaznamovali s črkami, ka-tere sem gori omenil. Žagarjev tudi hodi že par mesecev s proš-njo za dopust pa mu ne ustree-žejo. Mogoče si zaznamovan s S. O. L. L.; dokler se teh črk ne o-peraš, ne bo nič, kajti na dopust moraš iti čist, kakor duša, če ho-češ priti v nebesa. Drugače ti Clevelandčanje ne odpro svojih gostoljubnih vrat. No, mogoče si jaz kaj takega le domnevam, saj si vendar postal "first class pri-vate". Tudi rojak Zgornik od kompanije A je na svoj način avanziral: V taborišče je ob neki priliki prišel z deseturno zamu-do, zato pa je dobil saržo K. P. za deset nedelj. Črki K. P. po-menita, da je prizadeti dobil sar-žo kuhinjskega policaja, ki pa ni najprijetnejši posej v taborišču. Well, boš vedel drugič preje ne-hati s poljubovanjem pennsyl-vanskih cvetk in tako prišel v taborišče ob pravem času.

Morda se bo nekaterim čudno zdelo, da opisujem samo take stvari. Veste, ne gre drugače, če se nočem zopet zameriti tistim rojakom v Clevelandu, ki so se zgražali nad mojim zadržnim po-ročilom. J. F. D.

NEKOLIKO POJASNILA.

Washington, D. C. — Iz urada Jugoslovanskega častnikarskega urada.

V 182. številki Prosvete z dne 5. avgusta je bil priobčen dopis iz Burdine, Pa., v katerem opi-

suje g. J. Avbelj jugoslovansko proslavo v Washingtonu, D. C., dne 4. julija. Ker to poročilo ni-kakor ne odgovarja resnici in ker vsebuje več stvarnih potovrb, blagovolite priobčiti sledeča dej-stva, ki naj služijo v popravke glavnih neresničnih podatkov v omenjenem poročilu:

1. Na slavnostnem prostoru, kjer se je vršilo razvijte jugo-slovanske zastave, je bila poleg hrvatske in arbske razobešana tu-di slovenska zastava. Medtem pa, ko je več hrvatskih in srbskih društev, ki so se udeležila slavnosti korporativno, prineslo svo-je društvene zastave s seboj, so bila nekatera slovenska društva zastopana le po par odposlanceh brez zastave.

2. Celoten program proslave se je moral vsled nedostojanja časa močno skrajšati, vsled česar so odpadle razne točke programa; slovenski pevci iz New Yorka pa so zapeli tekom slavnosti več pe-smi, tako da "niso bile njih vaje in trah zastoj."

3. Jug. Čas. Urad ni v svo-jem poročilu nikjer trdil, da se je udeležilo slavnosti "30,000 ti-soč Jugoslovani," pač pa se glasi tozadevni odstavek dobesed-no: "Skoki celi popoldan je pri-ostvovalo razvijte naše zastave in ostale proslave izmenoma nad 30,000 oseb." Da pa so prisostvo-vali slavnosti ne samo ameriški, temveč tudi angleški in rumunski častniki, kongresman Borland, soproga vojnega tajnika Bakerja z otroci, celi odbor Y. W. C. A., hčerka profesorja Masaryka in mnogo drugih najodličnejših Amerikancev, med njimi znani pi-satelj Gordon Gordon Smith, je le dokaz, da znajo zastopniki tu-jih narodnosti bolj ceniti ta važ-ni dogodek, kakor pa g. Avbelj.

4. V poročilih o tej proslavi ni bilo nikjer omenjeno ime g. Avblja kot zastopnika iz Burdi-ne, Pa., niti da je zastopal S. N. Z. Imenovana niso bila društva, ki so se udeležila korporativno ali ki so poslala le svoje zastop-nike v Washington, še manj pa so bili omenjeni posamezniki tem-več je bilo naštetih le 26 nasel-bin iz raznih držav, iz katerih so prišli udeleženci, in med temi je bilo tudi ime Burdine, Pa.; s tem pa seveda še ni rečeno, da je sa-mo g. Avbelj s tovarišem iz do-tične naselbine v Washingtonu.

5. V paradi na Kaptol je bi-lo določeno od ameriškega odbo-ra za prireditev cele slavnosti Srbije častno mesto pred vsemi drugimi zavezniki. Na ugovor srbskega poslanika g. Lj. Mihaj-loviča, ki se je pri vsaki priliki izkazal najbolj demokratičnega Jugoslovana, ne dajejo prednosti pred Hrvati in Slovenci, se je do-segla izprememba v toliko, da so s Srbi iz kraljevine Srbije kor-kali tudi ostali Jugoslavi, ka-terim je bilo prej odločeno me-sto šele v drugi polovici cele pa-rade. S tem je bilo izposlovano, da je bilo vidno označeno jugo-slovansko edinstvo. Ameriški od-bor pa je odločno zahteval, da mora biti prva vojna zastava Sr-bije, da se označi s tem Srbij za prvega borilca proti nemši in avstrijski avtokraciji; nji je sledila jugoslovanska in zatem še-le zastave ostalih zaveznikov in nesvobodnih narodov.

6. Nova razvita jugoslovans-ka zastava je bila res proti kon-cu slavnosti sneta z droga, ker se je rabila za paradno, ter nadome-ščena z drugo večjo, toda ne z za-stavo kraljevine Srbije, temveč z jugoslovansko. Razlika je bila samo ta, da je bila prva svilena, druga pa volnena, kakor so obič-ne zastave ter tudi iste velikosti, tako da je bila daleč na okoli vid-na.

7. Cela proslava je imela zna-čaj jugoslovanskega edinstva in borbe celokupnega naroda za svo-bodo, ne pa takega, kakor ga predstavlja g. Avbelj, češ, da se je hotelo prikazati Jugoslavo-ne ameriški javnosti kot podložnike Srbije.

Ker je bilo poročilo g. Avbelja prikrojeno tako, da bi moglo vz-buditi pri čitateljih Prosvete po-polnoma napačno sliko o celi jugoslovanski slavnosti v Washing-tonu, zlasti pri onih, ki niso či-tali celotnega poročila, je sma-tral Jug. Čas. Urad potrebnim, podati ta resničnih dejstvom od-govarjajoč popravek. Za priob-čitev tega popravka se uredništvu Prosvete je v nsprej zahva-ljuje.

Jug. Častnikarski Urad.

Srgjan Tučić, upravitelj.

VESTI Z BOJISCA.

(Nadaljevanje s prve strani)

iz katere se je vsula ploha krogel, udarjajočih ob jeklene stene "tenka." Oklopnica se je ustavila, pomaknila malo nazaj in nato se je zaletela proti hiši z vso močjo. Stene so zahreščale in padle na kup, kakor da so iz papirja — in Nemci s svojimi strojnimi puškami so bili pokopani v razvalinah. Ostale oklopnice so izvršile enako operacijo in v nekaj trenutkih je bilo devet hiš potlačenih k tlom in s hišami vred so izginiti sovražni vojniki. Nemci v ostalih hišah so prestrašeni zbežali, ko so videli, kaj se godi, in francoska pehota je potem kmalo lahko delo pri svojem prodiranju.

Angleži zopet bombardirali Karlsruhe; 61 nemških letalov padlo.

London, 12. avg. — Angleški letalci so v nedeljo ponovno obiskali nemško mesto Karlsruhe in metali bombe na kolodvor nakar je sledila velika eksplozija. Med potjo so Angleži vrgli na tla tri Nemce in sami so izgubili en letal. Vsega skupaj so angleški avijatikci zmetali 54 ton bomb na nemške kraje v soboto in nedeljo, dočim so Nemci na zapadni fronti izgubili v soboto 61 letal.

Kanonada na Balkanu.

Pariz, 12. avg. — Uradno poročajo, da je zavezniška artilerija zelo aktivna na macedonski fronti, posebno ob reki Strumici in Vardaru in na skrbni fronti. Angleži so izvršili uspešen vpad v bolgarske črte zapadno od Doiranskega jezera.

DNEVNI SEZNAM IZGUB.

Washington, 12. avg. — Danes je bilo objavljenih 305 imen. Izgube: 57 mož ubitih v boju, 10 jih je umrlo za ranami in dva v sled bolezni, štiri so smrtno onesrečeni, 67 je težko in 158 neznano kako ranjenih, sedem jih pa pogrešajo.

Nedeljska lista vsebuje 345 imen. Izgube: 154 mož ubitih v boju, 16 jih je umrlo za ranami, štiri so smrtno onesrečeni, 76 je težko, dva lahko in 65 neznano kako ranjenih, pogrešajo pa 28 mož.

Skupne izgube ameriške armade in mornarske pehote do danes znašajo 20.668 mož, med katerimi je 3672 ubitih v boju, vstevši 291 mož, ki so izgubili življenje na morju.

Razno iz inozemstva.

10.000 VOJAŠKIH DEZERTERJEV NA HRVAŠKEM.

64 dezertarjev ustreljenih.

Washington, 12. avg. — Iz Zevne poročajo, da je tisoče slovenskih vojakov dezertiralo iz avstro-ogrsk armade. Slovani vođijo sabotažo proti avstrijski vlad. Najnovejša revolucija te vrste silno razjeda gnilo avstro-ogrsko monarhijo. V jugoslovanskih deželah, posebno na Hrvaškem in v Bosni ter Hercegovini je na tisoče vojaških dezertarjev. Samo na Hrvaškem in v Slavoniji jih je okrog 10.000, ki se skrivajo v gozdovih in jemljejo živež, ki je rekviriran za armado. Oblasti se ne upajo nastopiti proti toliki armadi dezertarjev.

Pariz, 12. avg. — Z Dunaja čez Curih poročajo, da je bilo te dni tamkaj ustreljenih 64 vojaških dezertarjev.

Česko-slovaška republika prihaja.

Washington, 12. avg. — Voditelji Česko-slovaškega narodnega sveta so izjavili v soboto, da je revolucija na Češkem in Moravskem gotova stvar in posledica revolucije bo českoslovaška republika s provizorično vlado.

Vse češke in slovaške politične stranke v domovini so se združile v eno samo demokratično stranko za neodvisnost, izvzemši čeških agrarcev in dveh socialističnih organizacij. Zadržni sta se združili v eno stranko. Vse stranke pa delajo za popolno neodvisnost češkega in slovaškega naroda.

Dr. Karel Kramář, predsednik češke demokratične stranke, ki je bil že obsojen na smrt radi "veležajstva", bo po mnenju tukajšnjih voditeljev Česko-slovaškega tovanjem.

narodnega sveta, prvi začasni predsednik českoslovaške republike, katero ustvari revolucija.

Na Bolgarskem se kuha.

Washington, 12. avg. — Po uradnih in neuradnih poročilih o političnem in gospodarskem položaju na Bolgarskem je soditi, da je revolucija tankaj ne samo možna, temveč je morda že na potu. Zavezniški diplomatje pričakujejo z vsakim dnem, da počijo troble vezi, ki drže Bolgarsko z Nemčijo. V slučaju revolucije je pričakovati, da bo Bolgarska dobila premirje do konca vojne, kajti separatni mir vpriči mnogih komplikacijah s Srbijo in Grško je nemogoče, dokler generalna mirova konferenca ne preuredi balkanskega zemljevida.

Položaj na Bolgarskem je sledeči: Poraz Nemčije na zapadni fronti je odprl mnogim Bolgarom, oči, da ni dobro biti v zvezi s premaganim kaiserjem. Ljudstvo zahteva mir, dokler ni prepoznano. Kralj Ferdinand je odšel v Berlin, da izmecljuje kakšne koncesije, ki bi potolažile Bolgare in jih pripravljale na vojno. Kronprinca Boris je prevzel vlado v odsotnosti Ferdinanda. Med vojno stranko in ostalimi bolgarskimi strankami so nastali ostri boji. Spor s Turčijo je vedno večji in ponavljajo se boji med bolgarskimi in turškimi četami na meji. Ljudstvo kaže vedno več sovraštva napram nemškimi oficirjem. Dejstvo, da ima Grška na fronti okrog 200.000 mož, plaši Bolgare. Na dnu vseh nadlog je pa lakota in velika dražinja, ki najbolj podpihuje plamen tleče revolucije.

Iz Berlina poročajo o padcu bolševikov.

London, 12. avg. — Wolffov biro v Berlinu naznanja — tako poročajo iz Amsterdama — da je bolševiška vlada v Rusiji pri kraju. Menševiki so dobili večino v mnogih krajevnih sovjetih in pričeli so splošno protibolševiško gibanje. Dalje poroča Wolff, da sta Lenin in Trockij odšla iz Moskve v Kronštad ob Baltičnem morju. Nemški poslanik Helfferich je pobežal s svojim štabom iz Moskve v Pskov, ki je v rokah Nemcev.

Glasilo sovjeta "Izvestija" poroča, da se vrše krvavi boji v Rjazanu in Novgorodu. V Kazanu je bil ubit vodja bolševikov Olski. Vrhutega so Čehoslovaki okupirali Irbhit v guberniji Perm.

Trije nemški generali degradirani; očitno priznanje poraza v Berlinu.

Amsterdam, 12. avg. — Iz Berlina poročajo, da je kaiser degradiral tri nemške generale, ki so poveljevali nemškim četam v Pikardiji. Dalje javljajo, da je bilo veliko število nemških vojakov in častnikov obsojenih na smrt v St. Quentinu.

Amsterdam, 12. avg. — Nemški listi prihajajo na dan s presenetljivimi poročili in izjavami. "Deutsche Zeitung" v Berlinu piše, da sedanja bitka v Pikardiji znamenjuje prvi resni poraz nemške armade. Vojaški kritik priznava v "Frankfurter Zeitung", da imajo Angleži in Francozi velike vojaške rezerve v ozadju in da zdaj napadajo le z omejenimi števili čet. Najmanj se pa more dopasti kaiserju in njegovim junakom, kar piše "Muenchener Post", ki pravi: "Osemnajst mesecev nemške brezobzirne submarinske kampanje ni izstradalo Anglije, ni zdrabilo odprnega duha pri zavezniških in ni zabrañilo Ameriki poslati milijon mož v Evropo. Upanje, da z mirom na vzhodu pride odločilna bitka in zmagata za Nemčijo na zapadu, je šlo po vodi. Še več: Ruski mir je naka velika nesreča in ne samo politična nesreča."

Nemški korzarji v NOVI LUČI.

Washington, D. C. — Nemški korzarji so pričeli zdaj napadati ribiški brodogoj. Ladje so skupe in neoborožene in zato je nemška potapljača lahko potopila devet takih jadrnic, ki so odplule na ribji lov.

Iz Nantucketta, Mass., poročajo da so bile potopljene ribiške škune "Kate Palmer", "Anita May", "Relience", "Star Buck" in "Progress". Imena drugih štirih ladij niso navedena v poročilu mornariškega departamenta.

Iz Mantucketta, Mass., poročajo, da je bilo devet ribiških škun potopljenih na Georgevih peščinah.

Iz neke druge atlantiške luke poročajo ravno to. Po izjavi ribičev je potapljača napadla celo neoboroženo ribiško brodogoj. Nekateri ribiške ladje so ušle.

Nemški korzarji so s tem napadom zopet dokazali, da so veliki strahopetci. Napad nemške potapljače na neoboroženo ribiški brodogoj se da primerjati z

Ameriške vesti.

ODSEVI BOLO PAŠINEGA OBISKA.

New York, N. Y. — Merton E. Lewis, državni prokurator države New York, je izjavil, da lahko dokaže z zapriseženimi izjavami, da je William Randolph Hearst, časnikarski izdajatelj, sprejel Bolo paša in grofa Bernstorfa, bivšega nemškega poslanika, dvakrat ali večkrat na svojem domu. Bolo paša je bil eksekutiran v Franciji radi izdajstva.

Mrs. Lewis izjavlja, da je pripravljena dokazati z več zapriseženimi izjavami, da je grof Bernstorf večkrat obiskal Hearstov dom ob času, ko je Bolo paša obiskal New York in je dobil od grofa Bernstorfa \$1.683.000, da ravnotako razvije mirovno propagando v Ameriki, kot je to storil v Franciji.

Izjavi je pridjanih devet kopiranih zapriseženih izjav.

Izjava Harry Blocka, bivšega izvoškega pravi, da se Block spominja, da je peljal dvakrat grofa Bernstorfa na šte. 137 Riverside Drive, ki se je nahajal v družbi nekoga tučca, katerega slika je pridjana, in da je čakal nanju okoli štirideset minut.

Care J. Fredricksen, šofer, je pričal, da je spoznal sliki Bernstorfa in Bolo paše kot sliko mož, ki ju je peljal v letu 1916 na Hearstov dom. Po izjavi sta tam ostala dve uri.

Mr. Hearst je izdal izjavo na to obtožbo, v kateri pravi, da je poditikanje karakteristična falsifikacija, ki pravi, da sta se grof Bernstorf in Bolo paša sešla pri njem na domu.

K temu je Hearst dodal, da je imel Bolo izvrstna priporočila, "da je bil napram njem vljuden kot sem bil jaz vljuden napram lord Northeliffu ali napram vsakemu žurnalistu, ki me je obiskal," in da "ni vedel, da se kasneje pokaže Bolo paša kot vohun."

SENATOR LEWIS NA POTU V EVEPO.

Washington, D. C. — Tukaj so krožile vesti, da je senator James Hamilton Lewis iz Chicaga na potu v Francijo in da mu je poverjena važna misija. O celi zadevi niso vedeli drugega v kongresnih krogih, kot da je mr. Lewis odpotoval hitro in da je konferiral s predsednikom pred odhodom. Njegov tajnik Wallace Streeter ga je spremljal.

V državnem departamentu so izjavili že v soboto, da jim ni nič znanega, kakaj je senator odpotoval.

V Beli hiši niso potrdili govoric, da je senatorievo odpotovanje mogoče v zvezi z mirovnimi pogajanjmi, kakšno stališče zavzamejo Združene države in njeni zavezniški, če centralne države predložijo mirovne predloge.

V oficijelnih krogih so bili valed te govore presenečeni, kajti splošno so sodili, da je polkovnik E. M. House oficijelni predsednikov tujezemski sel v mirovnih misijah.

Izvedeti je bilo mogoče, koliko časa senator Lewis ostane onkraj in splošno sodijo, da se vrne z bogatim gradivom za volilno kampanjo.

NEMŠKI KORZARJI V NOVI LUČI.

Washington, D. C. — Nemški korzarji so pričeli zdaj napadati ribiški brodogoj. Ladje so skupe in neoborožene in zato je nemška potapljača lahko potopila devet takih jadrnic, ki so odplule na ribji lov.

Iz Nantucketta, Mass., poročajo da so bile potopljene ribiške škune "Kate Palmer", "Anita May", "Relience", "Star Buck" in "Progress". Imena drugih štirih ladij niso navedena v poročilu mornariškega departamenta.

Iz Mantucketta, Mass., poročajo, da je bilo devet ribiških škun potopljenih na Georgevih peščinah.

Iz neke druge atlantiške luke poročajo ravno to. Po izjavi ribičev je potapljača napadla celo neoboroženo ribiško brodogoj. Nekateri ribiške ladje so ušle. Nemški korzarji so s tem napadom zopet dokazali, da so veliki strahopetci. Napad nemške potapljače na neoboroženo ribiški brodogoj se da primerjati z

odrašenim človekom, ki pretepe eno leto ali še manj staro dete.

PERSHINGOV TEDEN OD 15. DO 22. AVGUSTA.

Chicago, Ill. — Dne 15. avgusta prične v Illinoisu Pershingov teden in traja do 22. avgusta. V tem tednu je treba Illinoisčanom obljubiti, da bodo kupili za \$20.000.000 vojnovarčevalnih znamk.

DUHOVNA NAŠLI NA CESTI.

Chicago, Ill. — V katoliškem duhovnu, ki so ga našli umirajočega na vogalu Monroeve in Franklinove ulice, so spoznali rev. Athanasius Digwerta, ki je nekoč bival v Cincinnatiju. Pravi, da ga je vrglo "božje" in si je pri padcu razbil lobanjo.

SKOK IZ LETALA.

Fort Worth, Tex. — Lajtnant James H. Dale je skočil iz letala ko se je nahajalo 3.000 čevljev visoko in je letelo s hitrico 90 milj v uri. Razpel je dežnik podoban aparat in je prišel na tla, ne da bi dobil kakšno poškodbo.

Temu poizkusu, ki se je vrlo obnesel, je prisostvovalo veliko število gledalcev.

BILLY SUNDAY NIMA PRAVNOSTVA.

Providence, R. I. — Priorni odbor v javnem industrijalnem delu izjavlja, da Billy Sundayjevo delo ni važno vojno delo. Pismo odbora pravi, da odbor ne prizna priročnosti za material, ki je potreben za gradnjo Billyjevega tabernakla.

14-LETNI DEČEK UBIL OČETA.

Iowa City, Ia. — 14-letni Harold Frederiek je ustrelil svojega očeta, bogatega farmarja, z lovsko puško. Strel je zadel očeta v srce. Sodišče je zanj določilo \$5.000 poročstva ino btožen je uboja. Deček se izgovarja, da je ustrelil očeta, ker je branil mater, ki jo je davil oče za vrat.

ZADNJE VESTI.

AMERIŠKE ČETE PRED BRAYJEM.

London, 12. avgusta. — Ameriške čete so v neprestanem boju pred malim francoskim mestom Brayem za posest mestne meje. Poročila, ki so došla danes popoldne v London, naznanjajo le majhne spremembe v splošnem položaju. Na severni sekcijsi sedanje bojne črte bije artilerija ljut dvo-boj.

BRITSKI OKLEPNI VOZOV VZHODNO OD ROYA.

Z britsko armado v Franciji, 12. avgusta. — Popoldne je došlo nepotrjeno poročilo, da so se Nemci umaknili iz mesta Roya, ki so ga branili brezupno. Britske oklepne vozove so videli operirati v precejšnji daljavi vzhodno od tega mesta.

NOVA MIROVNA OFENZIVA IZ MUNIHA.

Amsterdam, Holandsko, 12. avgusta. — Novo mirovno ofenzivo so pričeli v Münihu po izjavi, ki jo je preje Tagblatt v Berlinu. Profesor F. L. Quidde a Dunaja, profesor Heinrich Lammasch iz Budimpešte in ogrski rimskokatoliški škof Frankeci so pričeli s gibanjem. Predložili so tajniku "Mednarodne parlamentne enote" v Kristianiji, da sugestira medparlamentarnim skupinam vojskujočih držav, da izvoli vsak vojskovelec po tri zastopnike s tajnim glasovanjem, da izmenjajo svoja mnenja glede mirovnih predlogov.

ZASTOPNIKI PROSVETE.

so na potovanju in želimo, da jim greste na roke, ter se naročite na list, ali pa poravnate zaostalo naročnino.

Louis Kveder se nahaja v državi Pennsylvania.

John Burnik je sedaj v državi Minnesota.

A. Jankovič v Clevelandu in okolici v Ohio.

F. E. Smith v državi Montani.

Vse tople priporočamo slovenskim rojakom in jih prosimo, da jim gredo na roke pri agitaciji.

Upravništvo.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Dostanovljena 2. aprila 1904. Inskorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois. GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVN., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR: Predsednik: John Vogrič, box 290, La Salle, Ill. I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kans. II. Podpredsednik: Josef Kubelj, 9409 Ewing Ave., So. Chicago, Ill. Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill. Episkopar: John Molek, 4008 W. 51st St., Chicago, Ill.

NAZOBNI ODBOR: John Ambrožič, box 251, Canonsburg, Pa. Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill. F. S. Teascher, 674 Abney Ave., Rockspringe, Wyo.

POBOTNI ODBOR: Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa. John Radišek, box 432, Smithton, Pa. Rudolf Pleterski, box 436, Bridgeville, Pa. Jakob Miklavčič, L. Box 5, Willock, Pa. M. Petrovič, 14815 Hale Ave., Collinwood, O.

UREDNIK PROSVETE: John Zvertaček.

VEHOVNI IZDAVNIK: F. J. Kera, M. D., 6205 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE ZADAVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošljajo na naslov: JOHN VERDERBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošljajo na naslov: JOŽE AMBROŽIČ, box 361, Canonsburg, Pa. Pritožbe prepričljive vsebine, ki sta jih rešili prvi in drugi listana, se pošljajo na naslov: ANTON HRAST, box 140, Canonsburg, Pa.

VSI DOPIŠI, razprave, članki, kolumna itd. na "Prosveto" se pošljajo na naslov: UREDNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglaš., se pošljajo na naslov: UPRAVNIŠTVO "PROSVETA", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. V korespondenci s tajništvom S. N. P. J., uredništvom in upravljalstvom "Prosvete" se rabite imen uradnikov, marval napisite naslov, ki je tu naveden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

"Jack, zakaj me ne vzameš vnaših k igri 'z žogo?' — "Nisem vedel, da se interesiraš za take igre, drugič pa ne bi imela tam nikake prilike opazovati sezonske obleke".

Ni čudno: — Tuje: "Čemu vaš sinček tako obupno plaka, gospa?" — "Zapravila sem nikel". — "To ni nič takega, kar bi ga naganjalo k takemu jokju." — "O, je, jel Nikel je bil njegov."

NA PRODAJ FARMA.

Proda se 80 akrov obsegajoča farma, 24 akrov je izčiščenega, izorano, posejano in drugo je poraščeno z velikim drevje min vse lepo ograjeno. Zemelja leži 4 milje od mesta in zraven je lepa čista, obdelana je dovolj leša za hišo in hlev v velikosti 24x28. Celvarok, da prodam je ker sem kupa vsemu skupaj je le \$1.500, pil večjo fatno zraven z postopjem. Sosed je Slovenec. Za nadaljša pojasnila obrnite se do lastnika. Frank Novak, P. O. Box 27, Millston, Wis.

POSEBNO BLAGO, TUDI TAKO KI SE MNOGOKRAT PRIKRIVA.

To je razno tako blago, ki se ne more dobiti povsed in ga potrebuje vsak človek, bodi star ali mlad, zdrav ali bolan, reven ali premočen. Zelo zanimiv, podoben živ in obsežen seznam in cenik pošljem brezplačno. Knjiga "Mali domači zdravnik", cena 25 centov; v zalogi imam tudi vsa v leti opisana zdravila. MATH FREDR, Box 772, City Hall Sta., New York

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Cenjenim naročnikom in čitateljem želimo naznaniti, da so naši potovalni zastopniki na agitaciji za pobiranje potekle in nove naročnine. Toplo jih priporočamo vsem rojakom, da jim gredo na roke in se naroče na list. Zastopnik Lotis Kveder se nahaja v Pennsylvaniaji. Zastopnik John Burnik je sedaj v državi Kansas in zastopnik A. Jankovič bo obiskal vse slovenske rojake v državi Indiani. Ujjudno priporočamo, posebno stariim naročnikom, da poravnajo naročnino pri njih in ravnotako tudi vsem slovenskim rojakom, ki še niso naročili na "Prosveto", da se naroče. Upravitelj.

NAPREDEK

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš s njenimi idejami, podpiraj trgovca, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK, Harrisburg, Pa.

Dr. Koler SLOVENSKI ZDRAVNIK 638 Penn Ave., Pittsburgh, Pa. Dr. Koler je najslavnejši zdravnik v Ameriki, ki ima 25 letne izkušnje v zdravstvu. Zdravilo, ki ga uporablja, je bilo izumljeno v letu 1890 in je bilo izkušeno na tisočih bolnikih. Zdravilo je zelo učinkovito in ga uporabljajo vsi bolniki, ki trpijo za boleznimi, ki jih zdravi Dr. Koler. Zdravilo je zelo učinkovito in ga uporabljajo vsi bolniki, ki trpijo za boleznimi, ki jih zdravi Dr. Koler.

Prof. Dr. Mullin ZDRAVNIK — SPECIALIST ZA SLOVENCE 411-4th Avenue (NA SPROTI POŠTE) Pittsburgh, Pa. Stari in izkušeni zdravnik, s 25 letno prakso. Zdravi vsake bolezni, ki jo zdravi Dr. Mullin. Zdravilo, ki ga uporablja, je bilo izumljeno v letu 1890 in je bilo izkušeno na tisočih bolnikih. Zdravilo je zelo učinkovito in ga uporabljajo vsi bolniki, ki trpijo za boleznimi, ki jih zdravi Dr. Mullin.

MONNA LISA.

Ivan Cankar.

Poslušaj to žalostno zgodbo in ne boš se čutil več, da sem pust in siv!

Zaljubljen sem se v maju . . . Nikar se ne smeji! Tudi pust ljudje imajo pravico do maha in do ljubezni. In solnce sije na puščavo žarnejše nego na mlado njivo.

Prisel sem v krčmo. Saj poznal tiste stare, tihe, polumračne krčme, kjer se človek počuti kakor doma za toplo pečjo. V takih krajih se zbirajo mirni, spodobni, še nekoliko postarni ljudje, ki ne marajo glasnih besed in napačnic. Tam sem jo ugledal prvič in sem se takoj zaljublil.

Večerjala sta, ona in njen mož. Njega sem poznal še iz študentskih let in nisem vedel, da je oženjen. Neprijeten človek je bil. Majhen, droben, črnkast; vse je bilo črnkasto, lasje, oči, polt; celo na govoric in na obnašanju je bilo nekaj, ne vem kaj . . . nekaj črnkaste. Govoril je sila hitro, po sto do sto in petdeset besed v minuti in vse navzkriž, skokoma, brez vsake zveze. Prvo uro bi človek mislil, da je čisto nedolžen, le nekoliko prismojen; drugo uro bi rekel, da je zvitorepec brez primere; tretjo uro pa bi pljunil in šel. Pisal se je za Bennatija, kar je bilo nepotrebno, ker je razodevala že njegova nemirna senca laško pokolenje.

On je še emokal z mokrimi ustnicami, ona je bila že povečerjala. Sedela je pokonci, roke sklenjene v naročju. Najprej, še prej nego njega in krčmo in ostale goste sem videl njen obraz. In sem se v tistem hipu zaljublil vanj, kakor sem že povedal. Omamljen sem bil, kako bi rekel, premagani, na tla pobit. Smehljala se je; ta smehljaj je bil ves prepojen s sladkostjo; ne prepojen — zastrupljen; zakaj tista sladkost je bila kakor strup spoznanja in brezramne vsevednosti. Devica ti ponuja studenčnico, ženska strup — kako boš volil? Volil boš strup. Kajti Adam si: večno življenje in paradiz za poslednje spoznanje! To spoznanje je bilo tudi v obeh, v tistem pogledu, polnem razgaljene nedolžnosti, otroške pohote in sitnega počivanja; ženska greši in vprašuje: kaj je greh? . . . Tako je bila Monna Lisa.

To se pravi, ime ji je bilo Lida. En sam glasnik je kazal na razliko. Mlila je malomeščanska Monna Lisa, ljubljanska. Ne dala bi se slikati Lionardu, temveč Kozelju. Ali vse to je prazna estetika; kaj bi ž njo v tem ognju, ki mi je razpalil glavo in noče ugasniti? Še zdaj ne!

Poleg gospe je sedel dolg, zaspan fant, kodro las, modrook, s čisto vsakdanjim, skoraj neumnim obrazom. Vse večer ni znil besede in nihče se ni zmenil zanj. Ko mi je segel v roko, je narahlo zajehtal.

Mož mi je dolgo in krepko stiskal obedne roki ter je govoril brez nehanja same gole, puste brezmišice.

"Ni se nisi postaral, pa te nisem videl sedem kraških let! . . . Kaj je novega v literaturi, v umetnosti? Napredek pač, na vseh koncih in krajih! Škoda le, da je naš narod tako majhen! Če bi, na primer, združili vse kajkavce . . . Jaz sem se oženil . . . saj vidiš mojo ženo . . . oprosti: gospod Lamut — moja žena! . . . in zdaj živim čisto zase, v kajbici, v kajbici! Zanimam se le ob nedeljah za umetnost in take reči, le ob nedeljah in praznikih . . . Ti seveda, ki stojiš takorekoč sredi kulturnega viharja . . . ali še stojiš? . . . To je moj mladi prijatelj, oprosti: gospod Svožil — gospod Lamut! Doma je z Moravskega, učen človek, filolog! . . . Tako se zdaj poznamo . . . sploh pa se poznajo pošteni ljudje že od rojstva!"

Kaj je bilo v tej plohi, vidi Bog sam; odkritost srčnosti ni bila. In na vsezadnje je morda govoril nekoliko drugače. Jaz sem bil omamljen, na tla vobit, kakor sem že povedal.

Molčala je ves čas in se smehljala, in začutil sem, kako je težko legel njen pogled na moje čelo. Da bi se ne onesvestil, ali da bi ne napravil kakršnekoli neumnosti, sem strmel na njene roke. Ali tiste njene roke, polne in bele, sklenjene v naročju, so bile kakor njen smehljaj in njen pogled. Gledale so name in se mi smehljale, s smehljajem polnim zadnjega, brezramnega spoznanja.

Mož je govoril, govoril; mli Bog!

"Kajbica, resnična kajbica! O domače ognjišče, sveti hram! . . . Drugi kolovratijo po svetu, ceste pa se človek naveliča, doma nikoli ne. Glej, jaz sem svojo srečo zaklenil . . . zaklenil v kajbico. Ne maram, da bi kdo gledal skozi duri, še z enim očesom ne, še skozi ključavnico ne. Tudi pismoša ostane v veži, troje korakov od duri; in če bi prišel, Bog nas varuj, eksekutor v hišo, bi mu znozil vse pod stopnice, še tapete in omet . . . Kakor večna luč sije moja sreča v kajbici; meni samemu. Ali razumeš? Nekaj imeti, česar drugi nihče nima . . . čisto sam zase . . . ljudje hodijo mimo in ne vidijo, ne vprašajo . . . kakor gre ubog popotnik mimo zaklada in ne vidi skritega plameua . . . Kdo je že tisti, ki je pel o vrtu skrivnostnem, na vekomaj zaprtem, kakor ga nosi vsak človek v svojem srcu? Jaz ga ne nosim le v svojem srcu; z očmi ga lahko ogledam, z rokami ga lahko otipam — moja kajbica je moj skrivnostni vrt. Drugi vodijo svojo srečo na izprehod, v družbo, v gledališče, v koncert in jo razkazujejo ljudem kakor nespametno otroku, ki kaže tovaršem svoje bonbone, da jih ogledujejo zavide oči in otipavajo nečedni prsti. Tudi jaz se ne bojim sveta, celo v krčmo zahajam; ali moja sreča je doma zaklenjena; tam gori večna luč, meni samemu na radost . . ."

Monna Lisa se je smehljala.

"Kaj namerava s tem brezmišelnim in gnusnim besedovanjem?" me je spretelo. "Pravi, da zaklepa svojo večno luč, pa jo je brez sramu prilegal kar v krčmi!"

On je hitel, da so se mu usta penila.

On je hitel, da so se mu usta penila.

On je hitel, da so se mu usta penila.

On je hitel, da so se mu usta penila.

On je hitel, da so se mu usta penila.

"Zdaj misliš . . . natanko vem, kaj misliš: da sem ljubosumen. In že zbiram iz teh in iz onih globočin svojo modrost. Da ljubosumen človek govori o svoji ljubosumnosti, kadar bi bilo najmanj treba; da jo razodeva tam, kjer bi jo rad pod zemljo skrli; in da torej ni prav nič nevaren človek. Ali to je vsa druga stvar, ta moj skrivnostni vrt . . . Na, tukaj je moja žena . . . poljubi jo in povedal ti bom, če si jo poljubil po vseh pravilih. Ali bi rad?"

Mraz mi je lezel po kosteh. Monna Lisa se je smehljala.

On je pokazal na dolgega, zaspanega fanta.

"Tale je že storil, pa ne čisto po pravilih, ker je še otrok. Neroden je bil . . . trubadar pač, trubadur. Zdaj ne zahaja več k nam, naveličal se je; le včasih se prikaže pod oknom . . . Drugače pa je moj dobrotnik; čisto radovoljno mi je pomagal korigirati latinske preparacije . . ."

Dolgi fant je malomarno odmahnil z roko, kakor da bi hotel reči: "Eh kaj, ni spomina vredno!"

Mož pa je govoril dalje, da je v meni vse trepetal od gnusa.

"Hvaležnost je vendarle najlepša čednost na svetu! Zakaj hvaležnost rodi spet hvaležnost, do brota dobroto in vse tako dalje . . .! kakor visoke strme stopnice do nebes. Kadar ugledam človeka, ki mi je le kdaj ponudil kozarec vina, ne morem drugače, kakor da mu planem okoli vrata . . . es ne morem drugače! . . . Skoraj nerodno je, če je človek tako mehkega srea; le s prstom se ga dotakni, pa ostane črtis kakor v testu!"

"Kaj pomeni ta ostudnost?" sem pomislil. Ves omamljen sem bil; ne kapljice vina nisem okusil, pa sem bil pijan; lovil sem misli kakor pes muhe.

"Ali je prismojenec, da ne pomisli, kako mu kapljajo besede iz ust, kakor potne kaplje s čela — brez povoda in brez pomena, prazne in nikamor namenjene? Ali je za vsem tem besedovanjem grda misel, ki se ogrinja v predpustne šare, da bi zakrila svoj spačeni obraz? . . . In čemu name ta ploha? Saj ni mogel vedeti v prvem trenutku, da sem prosil dežja!"

Iz vsega, kar sem takrat mislil in občutil, se je izluščila in je visoko vzkipela najmočnejša misel, ki me je takoj vsega prevzela: čudna, misel, da bi pogledal v tisto kajbico, da bi jo prebrskal vso do poslednjega kotička in da bi si jo nazadnje osvojil, vso, tudi tisto večno luč, da bi svetila meni samemu.

Njegove besede so mi bile naposled kakor dež, ki potrkava na okno; komaj sem jih še slišal, dasi je iztegal svoje dolge prste preko mize ter me grabil za komolce.

Zgodilo se je nekaj posebnega; natanko ne vem, če se je zgodilo; ali takrat sem bil omamljen, kakor sem že povedal. Zazdelo se mi je, da so se njene težke, podolgate trepalnice nekoliko zgenile, da je bil pogled še bolj moten in globok; prešerno in zasmehovaje v greh vabeč. In zazdelo se mi je nadalje, da so se njene ustnice nasmehljale meni samemu, da je ta smehljaj, ki je prej oholo in prešerno govoril vsemu svetu, nenadoma ogoril mene samega ter da je napol pomilovaje, napol prijazno pozdravil mojo ljubezen.

Prav v tistem trenutku je mož spustil zatvorice svoje besedne povodnji in je vstal čisto brez povoda.

"Nikar ne zameri . . . toda glej, moji ženi se pozna, da je zaspana. Če je človek navajen na domače ognjišče . . . na skrivnostni vrt . . . Zbogom, dragi prijatelj, zbogom! Lahko noč!"

Stisnil in strel in je trikrat obede roki; gospa se je narahlo poklonila, zelo narahlo. Dolgi fant je šel za njima kakor senca.

Jaz sem bil premagani, na tla pobit, kakor sem že povedal. Nobene pametne misli nisem zahtil tisti večer, ne vso dolgo noč. Gorelo mi je v glavi, bolan sem bil. Kar je plesalo pred mojimi očmi, niso bile le misli, ne podobe, temveč ose in muhe.

In zgodnje mladosti sem človek, ki ima načela, in se nikoli nisem pehal za ideali. V šoli nisem bil nikoli zaprt. V uradu nikoli nisem dobil ukora. V javnem življenju, tako literaturnem kakor političnem, sem bil vedno navdušen . . . ne navdušen, temveč navdan za zmeren napredek. Moje življenje čisto in belo kakor aristokratska dlana. Če izprašam svojih grehov, ostaneta prazna papir in spovednica. Svojo ženo ljubim, kakor se spodobiti; ne preteparam je in tudi ji ne kratim nobene veselja, ki se strinja z mojim stanovskim ugledom. Svoje otroke vzgajam v versko-nravnem duhu, kakor je zapisano. Tako bi stal lahko pred vsakim sodnikom v življenju in po smrti ves trd in miren kakor skala na Krasu.

Drugače se je zgodilo. Tisti večer se je zasukalo moje življenje, pogledalo je na mračno večerjo stran in ni moglo odvrniti oči. Vse, kar je bilo v meni, je izgubilo, utopilo se; ostalo mi je, komaj še ime. Saj si rekel sam, da je moj obraz mrtvaški in da sem pust in siv.

Zjutraj po tistem večeru sem poskušal zbrati svoje misli — kakor da bi segal za kapeljmi v plitko vodo.

"Sanje pač niso bile . . . Takih črnkastih prismojencev ni v sanjah. Tudi Monna Lisa ne . . . Zdaj pojdem tja, v kajbico, v skrivnostni vrt . . . Kako bi tja, kod drži cesta? To je zdaj poglavitno, je vse!"

Takrat se je vzdignilo pred mojim čelom kakor zid. Ne morem ga prodrati z očmi, da bi videl paradiz; ne morem ga preskočiti, da bi planil v večno življenje ali v brezdanjo smrt; kako bi ga izpodkopal s tem nohtovi? Nikjer ni poti, na vseh štirih straneh je zastražen paradiz . . .

Če bi prišel in pozvonil, bi se prikazala med durmi stara služabnica z mozoljastim obrazom, srepim pogledom in škrbastimi ustmi.

"Kaj bi radi?"

"Ali je gospod . . ."

"Ne gospoda in ne gospe ni doma; nikoli jih ni!"

In duri bi se ropotoma zaprle.

(Dalje)

Milko Vogrin.

Novela. — Pisal dr. Stojan.

(Nadaljevanje)

"Prepovedujem pa tebi in Olgi," glasi se dalje v pismu, "da bi še enkrat vabila Vogrina na moj dom, v mojo hišo. On ne sme več priti v vašo družbo. Ako se to le še enkrat zgodi, morate še tisto uro vsi skupaj zapustiti Poreče in priti k meni domu. Olgi pa še posebej zapovem, da mora, ali hoče ali ne, to je vse eno, dati roko baronu Robertu. Iz glave si mora takoj izbiti vse druge ljubavne spletke in nespameti, in Bog ji pomagaj, ako zvem, da ravna proti moji volji!"

To so bile krepke besede, toda prehuje za ženska srea. Olga se je kar stresla, beroča začetek očetovega pisma. Bleda je postala in se ni premaknila. Še skoro dihati si ni upala, meneč, da stoji oče zraven nje. Vse zaljubljene misli, vsi načerti in upi v srečno bodočnost zapustili so jo, kakor bi pihnil. Le utelešena ubogljivost do očeta vladala je sama te trenutke v njenem srcu!

Tu se je zdaj videla moč in sila očetova, pod katero se zruši in kakor prah raznese lastna otročja sodba. Taka nespametna očetova volja pa uničuje tudi blage čute v človeškem srcu. Krepka mladeniška duša ji še nasprotuje, če tudi dostikrat brezuspešno, ali nežno dekliraje sree; kakor je Olgi, strepeti in utihne pred osornim očetovim ter se mu voljno uda, če izgubi tudi s tem — svojo srečo!

A to še ni bilo konec pisma, zato je berimo dalje:

"Kako nepremišljeno in nespametno pa je Tvoje in Olgino ravnanje, vidiš iz sledečega. Vdve ubijate tudi politične kvante in gule z Vogrinom, in Ti žena mu še pomagaš ter celo odobravaš njegove napačne nazore! Le poslušaj, kaj ima Vogrin od tega, da jezika za zobmi ne drži.

Gospod referant pri naučnem ministertvu mi je večeraj na moje vprašanje takole odpisal: "O gospodu dr. Vogrinu, o katerem sva govorila v soboto, vam imam sledeče poročati. Tudi mi tukaj vemo dobro, na kakem glasu je ta mož. Vaše besede o njem ujemajo se popolnoma z našimi poročili. Zaraditega se mu tudi letos prošnja za službo ni izpolnila. A sploh pa mislim, da bodo taki ljudje tudi v bodoče zastoj pri nas prosili državnih služb, ker imamo mnogo svojih moči na razpolaganje.

To je tedaj plačilo Vogrinu za njegovo nespametno govorjenje in ravnanje. On ostane menda vedno brez državne službe, brez stalnega kruha. Stori se je sam berača, in to ga menda še spokori!

Iz tega razvidiš, draga moja, kako sta se se ti in Olga spozabili, ker sta se pajdašili s takim človekom, in to še v pričo barona Roberta, bodočega Olginega ženina!"

Te besede so razno uplivala na mater in Olgo. Dočim je začetek pisma v materinem srcu povzročal žalost, srd in jezo, prinesel je drugi del ubogi hčerki novico, ki ji je zelo zadnji up in nado v svojo srečo. Ali zdaj ni Olgo jokala in tožila. Njeno sree ni moglo več v solzah in tožbah najti olajšanja, temveč kakor brezutno bitje udala se je deklica svoji usodi. Tolažila se je le s tem, da je bila vsaj nekaj dni srečna v svoji ljubezni. Uživala je le čut sladkih spominov! Zdaj je vse zastoj, zdaj je vse proč. On je brez službe: razrušen in podrt je steber, na katerega si je zidala svojo srečo!

Olga in nje mati nista s prva hoteli črkam v pismu verjeti. Večkrat ste list prečitali, najprej obe skupaj, potem vsaka zase, a vedno jima je bilo v njem marsikaj nerazumljivo in temno.

"Od kot je vse to?" vpraša mati Olgo. "Kdo je to očetu poročal in naju pri njem tako očernil?"

Odgovor je bil lahak. Olga kakor nje mati imenovali sta barona Roberta — svojega nesramnega obrekovalca. In v tem se nista motili. Robert je bil namreč po prvem pismu še postal drugo gospodu Skenovskemu. V zadnjem vsak je poročal, da zahaja Vogrin vsak dan k Olgi, da ženske ga celo obiskujejo in so že pod njegovo streho prenočile, in še drugih stvari več, katere je on opazoval

in videl v svoji ljubosumnosti! In res, Robert je dosegel s svojimi lažmi, kar je namerjaval, in to je zanj bilo dovolj!

"Jaz bodem Robertu pismo pokazala," reče naposled mati še vedno vsa razjarjena. "Terjati hočem od njega, naj se izpriča, da ni on tega pisal, ali mi pa mora sam odgovor dati za to nesramno obrekovanje."

"Tega ne mama!" odvrne hči. "S prva bodiva tihi in ne povejva nikomur ničesa, kakor da bi se ne bilo celo nič dogodilo. Morda se Robert sam izda. Tudi proti Vogrinu se ne sme naše obnašanje nikakor ne izpremeniti. Saj pa tudi on malo k nam zahaja, temveč hodi le z Rihardom in dr. Sirknikom na lov, a to naju nič ne skrbi!"

S tem mnenjem bila je tudi mati zadovoljna. Tolažilo jo je pa prepričanje, da ni nič krivega in nedostojnega storila. "Zakaj pa bi ne smel Vogrin v našo hišo zahajati," mislila si je sama pri sebi. "Saj je človek kakor drugi in povrh še naš znanec in prijatelj. Prej je smel v našo hi-

šo zahajati, ko je še moje otroke podučeval, zakaj pa zdaj ne, odkar nas obiskuje baron Robert?"

Kmalu potem se podata v spalnico, a takoj pride Rihard domu. Zapazil je, da še bedite mati in sestra. Zatorej stopi k njima in tu izve po prvem vprašanju zakaj še ne spita. Dolgo so se nato vsi skupaj o tem osornem pismu očetovem pogovarjali. Rihardu je postalo še le zdaj marsikaj jasno. A tudi on je stopil na Vogrinovo stran, zagovarjal ga ter žugal, da hoče Roberta zaradi takega obrekovanja pozvati na odgovor. Naposled se je pa vendar dal pomiriti ter konečno obljubil, da hoče molčati o tem.

Prihodnja dneva, petek in sobota, sta pri Skenovskih kaj enolično pretekla. Riharda ni bilo mnogo doma, kajti hodil je z Vogrinom in dr. Sirknikom na lov. Vogrin se je pa pri Skenovskih le kaj malega mudil, ker je Olga vedno tožila, da jo boli glava. Zaradi tega tudi zvečer ni bilo k Skenovskim, kedar je prišel z Rihardom z lova, temveč oba dni se je še pri svitu napotil domu.

NAZLANILO IN VABILO.

"Slovensko samostojno podporno društvo"

priredi svoj

PIKNIK na prijaznem senčnatem prostoru v nedeljo dne 18. avgusta t. l. na Bessemer, Pa.

Uljudno vabimo vse društva in vse slovensko občinstvo iz Bessemerja in okolice, da se množično udeležijo tega našega piknika.

Ker j enedolja edini dan, ko se lahko delavec malo odpočije od svojega trudnega dela je skoro gotovo, da boste prišli in se malo zabavali s nami ter se nekoliko razvedrili v svežem zraku, za vsak enak slučaj nam bomo vrtili. Vsa knaj se vstavi v Bessemerju, kjer bodo čakali nalahše za to pripravljene AUTOMOBILI, kateri bodo vozili na pikniški prostor. Da bę mnogo zabave in razvedrila bo skrbel v to izvoljeni odbor.

L. Hribar, tajnik.

Vabilo na veliko plesno a veselico

katero priredi

društvo "Napredni Slovenci" šte. 254, S. N. P. J. v Bon Air, Pa. dne 17. avgusta, 1918 v dvorani društva Bon Airski Slovenci, šte. 79 S. D. P. Z. v Bon Air, Pa.

Najuljudnejše vabimo vsa društva in vse slovensko občinstvo iz Jonhstowna, Pa. in okolice, da se v obilnem številu udeležijo te naše veselice, igrala bo izvrstna godba. Za prazne želoce in željna grla bodo izborna preskrbljena. Tudi druge zabave ne bodo manjkale.

Vstopnina za moške je \$1.50.

Kličemo vam na svidenje pri veselici dne 17. avgusta na Bon Air, Pa.

Društveni Odbor!

DESETLETNICA SLOVANSKE DELAVSKE PODPORNE ZVEZE!

Vabilo na veliko veselico,

katero priredi

SLOVENSKO PODPORNO DRUŠTVO "BORITELJ" ŠTEV. 1, S. D. P. Z.

v soboto dne 17. avgusta 1918 ob 7 uri zvečer,

v dvorani društva Sv. Alojzija v Conemaugh, Pa.

Na veselici se bo priredila komična igra

ČARLIJEVA ŽENITEV,

katero uprizore mladi slovenski dilatantje v prvo novo postavljenem gledališkem odru slovenske dvorane.

Govori, kaljiva pošta in razne druge zabave bodo udeležencem v pouk in razvedrilo. Društvo "Boritelj" uljudno vabi vsa slovenska društva in slavno občinstvo iz Jonhstowna in okolice, na obilen posej, da se tem slavnije praznovi desetletni obstanek vrie in napredne Slovanske Delavske Podporne Zveze.

Za vaestransko in točno potrebo bo de v obilni meri preskrbljeno.

Vstopnina za moške je 50c, za ženske 10c.

Vsem kličemo dobro došli!

ODBOR!

PESKY BED BUGS.

(Prášek za stenice.)

Zdravniki pravijo, da stenice in druge take živalice so najbolj nevarne za razširjanje različnih bolezni kot jetika, spinal meningitis in druge kužne bolezni. To ni nobena znanost, če imate stenice v hiši, ker se jih je skoro nemogoče odstraniti, je pa svavitelj, če ste videli, da tam ostajajo, ko se lahko kupi kemična smes P. D. Q., katere jih popolnoma uniči.

MILIJON STENIC.

Ena ženska saviček za zlato kemično smes našli so v kvart skupne snovi, katere popolnoma uniči vse stenice, pa če jih je prav s milijoni, ako bi jih mogli spraviti skupaj. Uniči vse velike in male in ne samo žive, pač pa vsa jajca ali njih zaloga.

ODREŽITE TO VEN.

Vaš lekarnar ima P. D. Q. (Pesky Devils Quinine) in vam rad da saviček tega za šile. En tak saviček najravnati en kvart potrebne tekočine in vsebuje na cel in nekdanja uničevalca stenice. Mogoče vam postane lekarnar produkti kaj drugega mesto tega, sicer pa ne jemljite nobenih smerev. Ako vaš lekarnar nima P. D. Q., pošljite nam svoje ime in naslov, priložite šilo in mi vam bomo poslali saviček tega potrebne prost.

NE POKVARI OBLEKE.

P. D. Q. ne pokvari obleke, ne preproge, pohištva, stenskega papirja in sploh nobene stvari ne. Mnokrat se rabi kot razkužilec in uničevalci metov.

UNIČI TUDI BOLHE PRI PSEH.

Ako imate psa, ki ima bolhe, ga pokropite a te tekočino P. D. Q. in potem za drgnite s tem po svitu in nato samo glijte kako bodo erkali bolhe.

UNIČI TUDI KOKOŠJE UŠI.

Ali imate vaše kokoši uši? Če jih imate kupite saviček P. D. Q., napravite iz tega en galon tekočine po navodilu v savičku in pričnete s delom v kokošjakih. Stvar je tako lahka, da boste smejali vsajja koliko to pomaga.

PROTI MRAVLJINCEM IN HŠIŠNI ŠURKOH.

Mravljice in hšišni šurkovi so ravno tako vredni, da se jih odpravi od hiše in se jih tako lahko uniči kot hepo onega ne solnce s P. D. Q. tekočino, katere ne le uniči vse, temveč tudi vse njih jajca za vedno. Porabi se tudi lahko za branjene stimate blak pred molji.

UNIČEVALEC STENIC.

Vaš saviček P. D. Q. vsebuje patentirano brizgalnico, ki se lahko nastane za vsako stienico. S tem dosežete vsak prostor in pričneite uničevanje. Kadar kupite, parite vedno na silko hčulice na vsakem savičku P. D. Q., kar vam zagotovi, da ste dobili pravo blago.

OWL CHEMICAL COMPANY, Terre Haute, Ind.